

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stefan Krajewski

Warszawa, 17 lutego 2026 r.
znak sprawy: RRE.woze.058.1.2026

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: interpelacji nr 14931

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na pismo z dnia 29 stycznia 2026 r. poniżej przedstawiam odpowiedź na interpelację Pani Agnieszki Marii Kłopotek, Posłanki na Sejm RP, w sprawie funkcjonowania rynku rolno-spożywczego, ochrony interesów rolników oraz kierunków rozwoju polskiego rolnictwa.

- 1. Czy Ministerstwo posiada wiedzę o rozbieżnościach wyników badań jakości zbóż w zależności od miejsca pobrania próbek?*
- 2. Czy planowane jest utworzenie niezależnego laboratorium referencyjnego do badań jakości płodów rolnych?*
- 3. Jakie działania podejmowane są w celu ochrony rolników przed nieuzasadnionym obniżaniem cen skupu?*

Uzyskanie urzędowego dokumentu potwierdzającego jakość artykułów rolno-spożywczych możliwe jest już obecnie. Zgodnie z art. 31 ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (1), na wniosek zainteresowanych podmiotów organy IJHARS przeprowadzają ocenę jakości handlowej. Ocena polega na sprawdzeniu, czy artykuły rolno-spożywcze spełniają wymagania w zakresie jakości handlowej określone w przepisach o jakości handlowej oraz dodatkowe wymagania dotyczące tych artykułów, jeżeli ich spełnienie zostało zadeklarowane przez producenta.

W ramach oceny mogą być przeprowadzone również badania laboratoryjne. Badania te wykonywane są przez akredytowane laboratoria Głównego Inspektoratu JHARS. Po dokonaniu oceny Wojewódzki Inspektor JHARS wydaje świadectwo jakości handlowej.

Rękojmię rzetelnego pobrania próbek artykułów rolno-spożywczych (w tym zbóż) dają wyłącznie osoby posiadające stosowne uprawnienia rzeczoznawcy, które zdały egzamin i zostały wpisane do rejestru prowadzonego przez Wojewódzkiego Inspektora JHARS. Należy mieć również na uwadze, że badania laboratoryjne na potrzeby urzędowych kontroli żywności w zakresie jakości handlowej mogą być wykonywane wyłącznie w laboratoriach Głównego Inspektoratu JHARS. W przypadku badań komercyjnych wykonywanych na zlecenie rolników/podmiotów skupujących w związku z zawieraniem umowami, wskazane jest, aby korzystano z usług laboratoriów posiadających odpowiedni zakres akredytacji.

Kwestionowanie parametrów jakościowych, które zostały określone w laboratoriach należących do podmiotów skupowych można zakwalifikować jako spór cywilnoprawny pomiędzy stronami umowy handlowej. Aby zapewnić rolnikom większe bezpieczeństwo w relacjach handlowych z podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie skupu produktów rolnych, ustawą o organizacji niektórych rynków rolnych (2) wprowadzono obowiązek zawarcia pisemnej umowy pomiędzy producentem produktów rolnych a pierwszym nabywcą. Wprowadzone przepisy ułatwiają możliwość egzekwowania swoich praw w momencie sporu z odbiorcą, gdyż pisemna umowa spełnia rolę dowodu i zabezpiecza interesy stron, wskazując ich prawa oraz obowiązki. Umowy te są pomiędzy stronami swobodnie negocjowane, a przepisy wskazują tylko obowiązkowe elementy w umowie. Nie zakazują natomiast stronom zawarcia również innych zapisów, które mają zasadniczy wpływ na sposób realizacji i rozliczenie umowy.

4. Jakie instrumenty wsparcia przewidziane są dla rolnictwa energetycznego i OZE w gospodarstwach rolnych?

Wsparcie inwestycyjne dla inwestycji wykorzystujących odnawialne źródła energii realizowanych przez rolników jest możliwe m.in. w ramach następujących programów:

- Interwencja I.10.2 „Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej” w ramach Planu Strategicznego dla

Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027¹ (PS WPR). Przeprowadzono już dwa nabory wniosków, kolejny nabór zaplanowano od 5 października do 3 listopada 2026 r.

- „Energia dla wsi” – program jest wdrażany przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej². Przeprowadzono już dwa nabory, w ramach których złożono wnioski na kwotę wyczerpującą budżet programu (3 mld zł). Kolejny nabór będzie możliwy w przypadku zapewnienia środków na jego realizację.

5. *Jak Ministerstwo zamierza ograniczać ślad węglowy sektora rolno-spożywczego?*

Transformacja sektora w kierunku rolnictwa zrównoważonego jest nieunikniona i niezbędna, ale powinna być akceptowalna dla rolników i zachowywać równowagę między ambitnymi celami a konkurencyjną produkcją rolną oraz uwzględniać specyfikę sektora (np. brak możliwości całkowitej eliminacji emisji gazów cieplarnianych ze względu na procesy biologiczne zachodzące podczas produkcji). Realizacja celów środowiskowych i klimatycznych w sektorze rolnym powinna być oparta na systemie zachęt i działaniach dobrowolnych dla rolników. Kwestie dotyczące funkcji środowiskowych rolnictwa (w tym ograniczania śladu węglowego) w odniesieniu do pierwotnej produkcji rolnej są istotnym elementem wsparcia finansowego w obecnej perspektywie finansowej w ramach Wspólnej Polityki Rolnej. Informacje w tym zakresie są przekazywane do rolników poprzez m.in. ośrodki doradztwa rolniczego, media, w tym programy telewizyjne i spoty reklamowe, broszury informacyjne.

6. *Czy planowane są działania wspierające wyróżniki i markę polskich produktów?*

Sukces polskiego rolnictwa, przetwórstwa i handlu w dużej mierze jest możliwy dzięki systematycznie i skutecznie prowadzonym działaniom informacyjno-promocyjnym realizowanym zarówno w kraju, jak i zagranicą. Stąd jednym z priorytetowych zadań resortu rolnictwa jest budowanie marki polskiej żywności wysokiej jakości, na krajowych, europejskich i światowych rynkach zbytu. W tym celu MRiRW oraz podległy mu Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa od lat realizują działania mające na celu promocję produktów rolno-spożywczych. Organizowane są m.in. stoiska informacyjno-promocyjne podczas krajowych i zagranicznych wydarzeń wystawienniczo-targowych

¹ <https://www.gov.pl/web/arimr/Inwestycje-w-gospodarstwach-rolnych-w-zakresie-oze-i-poprawy-efektywnosci-energetycznej>

² <https://www.gov.pl/web/nfosigw/nabor-wnioskow-2025-w-programie-energia-dla-wsi>

oraz ogólnopolskie kampanie informacyjno-edukacyjne. Dzięki temu, zarówno w kraju, jak i za granicą, budowana jest silna i rozpoznawalna marka polskiej żywności.

Istotnym elementem prowadzonych przez resort rolnictwa aktywności jest spójna i nowoczesna komunikacja marki polskiej żywności za pomocą hasła „Poland tastes good” mająca za zadanie zwiększenie jej rozpoznawalności na priorytetowych rynkach zagranicznych. Efektem prowadzonej polityki jest również zwiększenie wolumenu eksportu polskich produktów oraz dywersyfikacja i otwieranie nowych rynków zbytu.

Na rynku krajowym pod jednym parasolowym hasłem „Kupuj świadomie” resort rolnictwa prowadzi działania informacyjno-edukacyjne upowszechniające wiedzę o żywności wytwarzanej m. in. w ramach systemów jakości żywności. Celem prowadzonych działań jest poszerzenie wiedzy i świadomości konsumenckiej oraz zachęcenie producentów do inwestowania w jakość wytwarzanych produktów. Realizowane na poziomie ogólnopolskim, regionalnym i lokalnym działania mają również za zadanie zwiększenie spożycia żywności produkowanej w kraju, a przez to wzrost konkurencyjności polskich produktów rolno-spożywczych. W kampanii „Kupuj Świadomie” resort rolnictwa wskazuje, jakich certyfikatów i oznaczeń szukać na produktach i jak te informacje odczytywać.

Doświadczenia ostatnich lat pokazują, że polskie pochodzenie produktów zyskuje na znaczeniu. Coraz chętniej wybieramy towary wytworzone w kraju i z rodzimych surowców. Polacy chcą wspierać krajowych producentów i ich przedsiębiorstwa.

1 stycznia 2017 r. weszły w życie przepisy (3) odnoszące się do dobrowolnego znakowania środków spożywczych informacją „Produkt polski”. Przepisy te dają możliwość producentom wyróżniania na rynku produktów wyprodukowanych w Polsce z polskich surowców poprzez oznakowanie ich informacją „Produkt polski” bądź znakiem zawierającym taką informację. Użycie znaku jest dobrowolne i nie wymaga rejestracji. Przepisy ustawy określają jednolite kryteria dotyczące dobrowolnego umieszczania informacji „Produkt polski”. Produkty muszą być wyprodukowane z surowców wytworzonych na terenie Polski z tym, że w produktach przetworzonych dopuszcza się użycie importowanych składników (np. przypraw, bakalii) w ilości do 25% masy tych produktów, jednakże pod warunkiem, że składniki takie nie są wytwarzane w kraju.

Każdego roku MRiRW realizuje ogólnopolską kampanię dotyczącą oznaczenia PRODUKT POLSKI. W marcu tego roku startuje kolejna odsłona kampanii #Kupuj Świadomie PRODUKT POLSKI, która potrwa do świąt wielkanocnych.

Na stronie internetowej MRiRW znajdują się wszystkie niezbędne informacje i regulacje prawne dotyczące znaku PRODUKT POLSKI.

7. Czy rozważane są zmiany przepisów umożliwiające ubój w gospodarstwie i transport tusz do ubojni do 2 godzin?

Kwestia uboju zwierząt gospodarskich, w zakresie pozyskania i bezpieczeństwa dla konsumentów mięsa wprowadzanego na rynek unijny, została uregulowana w przepisach prawa żywnościowego UE (4).

Ubój zwierząt, z których mięso ma być wprowadzone na rynek, powinien być dokonywany w zatwierdzonej rzeźni, co wynika przede wszystkim z potrzeby zapewnienia w UE wysokiego poziomu ochrony zdrowia publicznego i konieczności zapobiegania rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych zwierząt. Przy czym, rzeźnia może być zlokalizowana w gospodarstwie, np. może to być rzeźnia o małej zdolności produkcyjnej, a także ubój może być przeprowadzony w gospodarstwie przy użyciu rzeźni przewoźnej/„mobilnej”, lub „pół-mobilnej”, jak również jednostek przewoźnych zintegrowanych z rzeźnią stacjonarną.

Poza rzeźnią ubój zwierząt w celu wprowadzania pozyskanego z nich mięsa na rynek jest ograniczony do ściśle określonych przypadków, takich jak:

- ubój drobiu i zajęczaków (np. królików) w gospodarstwie w ramach sprzedaży bezpośredniej (5),
- ubój zwierząt dzikich utrzymywanych w warunkach fermowych (np. jeleni czy danieli) oraz niektórych gatunków drobiu w miejscu ich pochodzenia - za zgodą powiatowego lekarza weterynarii (6),
- ubój z konieczności, np. w gospodarstwie, na pastwisku, w sytuacji gdy zwierzę gospodarskie kopytne miało wypadek, uniemożliwiający jego transport do rzeźni (7).

Wszystkie powyżej wymienione rodzaje uboju zwierząt zarówno w rzeźni, jak i poza nią, w tym w gospodarstwie/miejscu pochodzenia zwierząt, są dozwolone w Polsce.

W ciągu ostatnich kilku lat w przepisach UE wprowadzono zmiany (8), które bardziej precyzyjnie regulują niektóre kwestie związane z ubojem zwierząt gospodarskich kopytnych w gospodarstwie pochodzenia oraz ubojem z wykorzystaniem rzeźni przewoźnych/„mobilnych”, lub „pół-mobilnych”. Zmiany te są odpowiedzią organów UE na zgłaszane w tym zakresie postulaty hodowców zwierząt z państw członkowskich UE dotyczące wprowadzenia większej elastyczności w odniesieniu do uboju zwierząt w gospodarstwie w celu lepszego zapewnienia dobrostanu zwierząt. MRiRW od początku popierało zmiany przepisów unijnych w tym zakresie.

Aktualnie dopuszczony jest, pod pewnymi warunkami, uznanymi za niezbędne, ubój niektórych zwierząt gospodarskich kopytnych w gospodarstwie pochodzenia, przy użyciu jednostek mobilnych zintegrowanych z rzeźnią stacjonarną (9). Taki ubój może odbywać się za zgodą właściwego organu (powiatowy lekarz weterynarii) i dotyczyć wyłącznie małej liczby zwierząt poddawanych ubojowi w tym samym czasie, tj. w przypadku bydła domowego - do 3 sztuk, świń - do 6 sztuk, zwierząt gospodarskich nieparzystokopytnych - do 3 sztuk, owiec lub kóz - do 9 sztuk.

Przeprowadzenie takiego uboju powinno odbywać się przy wykorzystaniu jednostki mobilnej należącej do podmiotu prowadzącego zatwierdzoną rzeźnię stacjonarną. Jednostka taka może być wykorzystywana do wykrwawiania i transportu ubitych zwierząt do rzeźni albo wyłącznie ich transportu do rzeźni. Ponadto, jednostka taka musi umożliwiać higieniczne obchodzenie się ze zwierzętami, ich wykrwawianie i właściwe usuwanie krwi, przy czym powiatowy lekarz weterynarii może zezwolić na wykrwawianie poza mobilną jednostką. Warunki przeprowadzenia takiego uboju obejmują m. in. wymóg poinformowania urzędowego lekarza weterynarii przez właściciela rzeźni lub właściciela zwierząt przeznaczonych do uboju o dacie i godzinie planowanego uboju zwierząt z co najmniej 3-dniowym wyprzedzeniem czy też wymóg obecności urzędowego lekarza weterynarii przeprowadzającego badanie przedubojowe zwierzęcia podczas jego uboju.

W Polsce, aby móc dokonywać uboju zwierząt gospodarskich kopytnych na ww. zasadach, należy uzyskać zgodę powiatowego lekarza weterynarii wydaną w drodze decyzji administracyjnej. Do wniosku o wydanie tego rodzaju decyzji należy dołączyć kopię umowy dotyczącej uboju zwierząt w gospodarstwie ich pochodzenia przy użyciu mobilnej jednostki stanowiącej część rzeźni zawartej z podmiotem prowadzącym tę rzeźnię (10).

Ponadto, przepisy prawa żywnościowego UE umożliwiają również przeprowadzanie uboju przy użyciu rzeźni „mobilnych”, lub też „pół-mobilnych”- składających się z części mobilnej i uzupełniającego obiektu stacjonarnej rzeźni (11). W przypadku takich rzeźni, tak jak w przypadku rzeźni stacjonarnych, muszą być spełnione wymagania strukturalne oraz ogólne i szczegółowe wymagania higieniczne dla zatwierdzonych rzeźni, przewidziane w prawie krajowym i unijnym (12). W odniesieniu do rzeźni „pół - mobilnych” (11), mobilne części rzeźni muszą działać we współpracy z uzupełniającymi stacjonarnymi obiektami rzeźni w celu utworzenia kompletnej rzeźni.

W Polsce wdrożono także przepisy (13) umożliwiające dokonywanie uboju zwierząt na uproszczonych zasadach w rzeźniach o małej zdolności produkcyjnej położonych na terenie gospodarstw, tzw. „rzeźniach rolniczych”, oraz w innych rzeźniach o małej zdolności produkcyjnej. Dla takich rzeźni określono mniej rygorystyczne wymogi w zakresie konstrukcji, rozplanowania i wyposażenia pomieszczeń zakładów (np. liczba pomieszczeń i czynności, jakie mogą być w nich wykonywane). Nadzór w zakresie bezpieczeństwa żywności nad pomiotami prowadzącymi rzeźnie sprawują organy Inspekcji Weterynaryjnej (IW), w związku z tym wniosek o zatwierdzenie rzeźni składa się do właściwego ze względu na planowane miejsce prowadzenia działalności powiatowego lekarza weterynarii (15).

Dodatkowo, MRiRW podjęło prace legislacyjne nad zmianą rozporządzenia w sprawie kwalifikacji osób uprawnionych do zawodowego uboju oraz warunków i metod uboju i uśmiercania zwierząt (14). Projektowane rozporządzenie realizuje postulat hodowców jeleniowatych o umożliwienie zastąpienia obowiązku odbywania trzymiesięcznej praktyki na stanowisku ubojowym pod nadzorem osoby posiadającej udokumentowany 3-letni staż pracy na stanowisku ubojowym innym rodzajem szkolenia, którego ukończenie umożliwiłoby uzyskanie świadectwa kwalifikacji do ogłuszania zwierząt jeleniowatych utrzymywanych w warunkach fermowych z wykorzystaniem metody, o której mowa w pkt 3 tabeli 1 rozdziału I załącznika I do rozporządzenia 1099/2009 (16), tj. broni palnej. W projektowanym rozporządzeniu zaproponowano, aby powiatowy lekarz weterynarii wydawał dokument, o którym mowa w art. 21 rozporządzenia nr 1099/2009 (świadectwo kwalifikacji), osobie, która:

- 1) posiada uprawnienie podstawowe do wykonywania polowania, o którym mowa w art. 42 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (Dz. U. z 2025 r. poz. 539 i 1795);

- 2) odbyła szkolenie teoretyczne w zakresie określonym w art. 7 ust. 2 rozporządzenia 1099/2009, organizowane przez powiatowego lekarza weterynarii;
- 3) odbyła szkolenie praktyczne w zakresie ogłuszania zwierząt jeleniowatych utrzymywanych w warunkach fermowych z wykorzystaniem metody, o której mowa w pkt 3 tabeli 1 rozdziału I załącznika I do rozporządzenia 1099/2009, zorganizowane przez podmiot wskazany przez powiatowego lekarza weterynarii zgodnie z art. 21 ust. 2 rozporządzenia nr 1099/2009.

8. Jak Ministerstwo ocenia wpływ obecnych regulacji ubojowych na dobrostan zwierząt i jakość mięsa?

Kwestia uśmiercania zwierząt, w tym zwierząt gospodarskich, jest ujęta w przepisach (16) (17) (18). Zgodnie z art. 7 ust. 1 i 2 rozporządzenia 1099/2009 do przeprowadzania uboju niezbędne jest posiadanie odpowiedniego poziomu kwalifikacji potwierdzonego świadectwem kwalifikacji. Organem właściwym do wydawania świadectw kwalifikacji na terytorium RP jest powiatowy lekarz weterynarii (14). Wydawanie świadectw kwalifikacji może zostać jednak przekazane przez powiatowego lekarza weterynarii podmiotowi zewnętrznemu.

Dla uzyskania świadectwa kwalifikacji konieczne jest odbycie:

- 1) szkolenia teoretycznego w zakresie określonym w art. 7 ust. 2 rozporządzenia 1099/2009;
- 2) trzymiesięcznej praktyki na stanowisku ubojowym pod nadzorem osoby posiadającej 3-letni staż pracy na tym stanowisku (wymogu nie stosuje się w przypadku rzeźni o małej zdolności produkcyjnej, położonych na terenie gospodarstw).

Stosowanie przepisów rozporządzenia 1099/2009 w Polsce podlega regularnym audytom ze strony służb UE. Wyniki tych audytów są pozytywne, co wskazuje, że w trakcie uboju dobrostan zwierząt jest chroniony w wystarczającym stopniu.

9. Jakie działania podejmowane są w celu zrównania standardów dla produkcji krajowej i importowanej?

Import rolno-spożywczy z krajów trzecich już obecnie musi spełniać unijne wymogi w zakresie bezpieczeństwa żywności (lub równoważne) co podlega kontroli właściwych służb i inspekcji z państw członkowskich UE. Problemem pozostają standardy produkcji wymagane od unijnych producentów, w tym dotyczące zrównoważonego rozwoju,

którymi nie są związani w równym stopniu producenci z krajów trzecich. Może to mieć niekorzystny wpływ na konkurencyjność produkcji UE.

MRiRW od dawna prezentuje na forum UE postulat dostosowania wymogów w imporcie produktów rolno-spożywczych z krajów trzecich do standardów obowiązujących dla produkcji UE. Postulaty MRiRW były i są prezentowane m.in. na forum Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa (AGRIFISH), w tym na posiedzeniu AGRIFISH w dniu 26 stycznia 2026 r. - minister Stefan Krajewski przedstawił w imieniu Polski, Austrii, Słowacji i Węgier dokument dotyczący niezbędnych działań celem ochrony wrażliwych sektorów rynku rolnego UE w kontekście umów handlowych z krajami trzecimi, w którym zawarto również postulat dotyczący stosowania jednolitych wymogów wobec towarów unijnych i importowanych celem wyrównywania warunków konkurencji z krajami trzecimi.

W odpowiedzi KE zapowiedziała działania na rzecz wzmocnienia procedur kontroli bezpieczeństwa w imporcie żywności z krajów trzecich oraz większe dostosowanie wymagań dotyczących produktów importowanych do wymogów produkcji UE w obszarze pestycydów i dobrostanu zwierząt. Aktualnie Komisja prowadzi analizy dotyczące możliwości zmiany przepisów, które zmierzałyby w tym kierunku. Komisja zapowiedziała też zwiększenie audytów dokonywanych na miejscu w państwach trzecich. Te zapowiedzi to krok w dobrą stronę i oczekujemy na ich sprawną realizację. Wnioskujemy, aby do czasu zakończenia przez Komisję ww. prac i wdrożenia przepisów dostosowujących produkty importowane do standardów UE wstrzymać się z przyjmowaniem nowych decyzji liberalizujących cła w imporcie spoza UE. Ten postulat znalazł się w ww. dokumencie Polski, Austrii, Słowacji i Węgier zaprezentowanym przez ministra S. Krajewskiego na posiedzeniu AGRIFISH w styczniu 2026 r.

Ponadto informujemy, że w zmodyfikowanych w wyniku przeglądu postanowieniach Układu o stowarzyszeniu UE-Ukraina obowiązujących od 29 października 2025 r. uwzględniono szereg postulatów Polski. Między innymi Ukraina została na ich mocy zobowiązana do dostosowania do 2028 r. swojego ustawodawstwa do prawa UE w zakresie stosowania pestycydów, weterynaryjnych produktów leczniczych oraz dobrostanu zwierząt (*już wcześniej w ramach Układu o stowarzyszeniu Ukraina zobowiązana została do dostosowania swoich przepisów weterynaryjnych i fitosanitarnych do prawa UE*). Strona ukraińska ma co roku raportować UE stan realizacji tego zobowiązania, a niewywiązanie się z niego może prowadzić do wycofania koncesji

(dodatkowych wielkości kontyngentów taryfowych) przyznanych Ukrainie na mocy przeglądu.

Ponadto, MRiRW finansuje (w ramach zadań dotacji celowych) wykonywanie dodatkowych badań żywności importowanej pod kątem pozostałości środków ochrony roślin. Próbkę pobierane są przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej (PIS), a następnie badane w laboratoriach Instytutu Ogrodnictwa – PIB oraz Instytutu Ochrony Roślin – PIB. W ramach realizacji tego zadania w jednej próbkę analizowanych jest od 509 do 621 substancji czynnych. W 2026 r. planowana jest kontynuacja tych badań na poziomie ok 1500 próbek.

Niezależnie od powyższego, mając na uwadze bezpieczeństwo konsumentów resort rolnictwa w porozumieniu z resortem zdrowia (19) prowadzi prace nad czasowym zawieszeniem możliwości importu oraz wprowadzania na polski rynek produktów pochodzących spoza UE, zawierających pozostałości niektórych substancji czynnych środków ochrony roślin zakazanych do stosowania w UE. Informacje potrzebne do rozpoczęcia prac legislacyjnych, jak i projekt rozporządzenia, zostały przekazane do Ministerstwa Zdrowia z wnioskiem o podjęcie działań legislacyjnych. Projektowane ograniczenie dotyczyć będzie wybranych substancji czynnych, dla których potwierdzono w UE brak możliwości bezpiecznego stosowania, a które są nadal stosowane poza państwami UE. Ujęte w projekcie środki spożywcze, zawierające pozostałości ww. substancji na poziomie wykrywalności, będą objęte zakazem obrotu na terenie Polski. Projekt rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie ustanowienia szczególnych wymagań dla środków spożywczych, dotyczących pozostałości substancji czynnych środków ochrony roślin został ujęty w wykazie prac legislacyjnych Ministra Zdrowia pod numerem MZ 1877.

10. *Czy planowane jest wzmocnienie kontroli żywności pochodzącej z zagranicy?*

Urzędowa kontrola graniczna przesyłek będących w kompetencji Inspekcji Weterynaryjnej jest wykonywana w punkcie urzędowej kontroli (BCP) pierwszego przybycia do UE i polega w szczególności na kontroli dokumentów, kontroli identyfikacyjnej oraz kontroli bezpośredniej. Kontrole te są przeprowadzane zgodnie z częstotliwością określoną w przepisach UE, z uwzględnieniem informacji dotyczących ryzyka związanego z kategoriami zwierząt lub towarów i dostępnych ocen naukowych. Przy stwierdzeniu niezgodności, np. dla danej kategorii produktu, konkretnego kraju

pochodzenia, czy danego zakładu pochodzenia, częstotliwość może wzrosnąć, zgodnie z analizą ryzyka. KE gromadzi dane dotyczące kontroli i w razie potrzeby zwiększa minimalną częstotliwość kontroli dla danych kategorii produktów z danych krajów. Dodatkowo, przy stwierdzeniu nieprawidłowości, graniczny lekarz weterynarii może zawnieść do KE o wprowadzenie kontroli wzmożonych przesyłek pochodzących z danego zakładu pochodzenia w odniesieniu do konkretnej kategorii produktów, w których stwierdzono nieprawidłowości. Oznacza to, że do czasu uzyskania wymaganej liczby pozytywnych wyników kontroli i spełnienia wymagań pozwalających na zakończenie kontroli wzmożonej, każda przesyłka wskazanego typu podlega kontrolom bezpośrednim. Dodatkowo, niezależnie od minimalnej częstotliwości, graniczny lekarz weterynarii może poddać kontroli bezpośredniej każdą przesyłkę, szczególnie, jeżeli ma podejrzenia, że kontrola wykaże niezgodności. Podsumowując, system ten dopuszcza w zależności od analizy ryzyka zwiększenie liczby kontroli w odniesieniu do danego rodzaju towaru lub danego państwa trzeciego, jeśli istnieją ku temu odpowiednie przesłanki i dowody co do ryzyka dla zdrowia lub życia ludzi bądź zwierząt.

Niezależnie od powyższego, zgodnie z zapowiedzią KE z grudnia 2025 r. planowane jest zaostrzenie przez KE kontroli nad żywnością oraz nad innymi produktami pochodzenia zwierzęcego i roślinnego importowanymi do UE. Przewiduje się zwiększenie liczby audytów w krajach spoza UE o 50% w ciągu najbliższych dwóch lat. Zwiększona zostanie również liczba audytów KE w europejskich punktach kontroli granicznej, w celu sprawdzenia czy państwa członkowskie UE przeprowadzają kontrole zgodnie z odpowiednimi wymogami UE. Komisja planuje również dokładniej monitorować niezgodne towary i kraje, wprowadzając niezbędne korekty częstotliwości kontroli oraz wspierać państwa członkowskie UE we wdrażaniu dodatkowych środków kontrolnych. Rozważane są także skoordynowane działania UE w celu monitorowania wybranych importowanych produktów.

Trwają także zaawansowane prace legislacyjne dotyczące projektu ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz niektórych innych ustaw (UC72), mające na celu poprawę efektywności kontroli granicznych oraz zwiększenie elastyczności tych kontroli poprzez umożliwienie kontroli nawet niewielkich partii produktów oraz produktów deklarowanych niezgodnie z prawdą jako nieprzeznaczone do spożycia (np. olej rzepakowy jako olej techniczny). Równoległe z pracami legislacyjnymi

podejmowane są działania mające na celu wzmocnienie kadrowe IJHARS poprzez zapewnienie dodatkowych etatów inspektorów na przejściach granicznych.

11. *Jakie instrumenty wsparcia przewidziano dla odbudowy pogłowia trzody chlewnej, szczególnie w cyklu zamkniętym?*

Jednym z rozwiązań systemowych, jakimi dysponuje branża rolno-spożywcza, zapewniającym skuteczną promocję polskich produktów rolno-spożywczych, są fundusze promocji. Na podstawie ustawy o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych (20), utworzono 10 funduszy, w tym Fundusz Promocji Mięsa Wieprzowego.

Środki finansowe funduszy promocji nie są środkami publicznymi w rozumieniu przepisów o finansach publicznych, a środkami prywatnymi branży. O przeznaczeniu dostępnych środków decydują wyłącznie komisje zarządzające każdego funduszu (składające się z przedstawicieli organizacji branżowych reprezentujących producentów rolnych oraz przetwórców działających w danej branży), tworząc roczne plany finansowe. Określone są w nich przedsięwzięcia, które w danym roku będą realizowane ze środków funduszu oraz maksymalne kwoty, jakie mogą zostać przeznaczone na realizację poszczególnych zadań. Do zadań komisji zarządzających należy również opracowywanie rocznych strategii promocji danej branży, w których określone są najważniejsze cele oraz kierunki działań promocyjnych. W strategii promocji dla branży mięsa wieprzowego na 2026 r. określono następujące cele i założenia główne:

- promocja produktów oznaczonych znakiem „Produkt Polski” jako narzędzia budowania przewagi konkurencyjnej na rynku krajowym i wspólnotowym;
- odbudowa pogłowia trzody chlewnej poprzez wsparcie producentów i zwiększenie ich roli w łańcuchu wartości;
- zwiększania świadomości konsumentów, w tym młodych pokoleń (pokolenia „Z” i „Alfa”), na temat jakości, bezpieczeństwa, dobrostanu zwierząt, środowiskowych walorów oraz wartości kulturowych polskiej wieprzowiny. Przeciwdziałanie deprecjonującej narracji dotyczącej hodowli i spożycia mięsa poprzez edukację nt. znaczenia trzody chlewnej w systemie żywnościowym i roli mięsa wieprzowego w zbilansowanej diecie;
- promowanie produktów ekologicznych, certyfikowanych i pochodzących z systemów jakości jako odpowiedzi na rosnące wymagania rynku i Zielony Ład;

- wsparcie eksportu wieprzowiny poprzez prowadzenie działań promocyjno-informacyjnych na rynkach krajów trzecich oraz rynku unijnym, w tym finansowanie lub współfinansowanie działań promocyjno-informacyjnych kwalifikujących się do uzyskania na ich realizację wsparcia ze środków UE;
- promowanie zbilansowanej diety z udziałem wieprzowiny wysokiej jakości jako elementu zdrowego stylu życia, szczególnie wśród młodych konsumentów. Podkreślanie walorów odżywczych, funkcjonalności, łatwości przygotowania oraz znaczenia kulturowego wieprzowiny jako odpowiedzi na współczesne potrzeby żywieniowe;
- budowanie odporności branży na kryzysy wizerunkowe i wzmocnienie pozytywnego postrzegania polskich hodowców i przetwórców.

Środki zgromadzone na rachunkach funduszy promocji mogą być wykorzystane jako wkład własny organizacji w ramach mechanizmu Wspólnej Polityki Rolnej „Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych”. UE za pomocą ww. mechanizmu współfinansuje działania informacyjne i promocyjne prowadzone na terenie państw członkowskich oraz na obszarze niektórych państw trzecich. Środki funduszy mogą być ponadto przeznaczane również na sfinansowanie tzw. „wkładu własnego” organizacji branżowych na działania realizowane w ramach PS WPR – interwencja I.13.3 Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności. Działania finansowane ze środków funduszy służą osiągnięciu celów, mających za sobą realne racje społeczne i ekonomiczne, tak po stronie konsumentów, jak i podmiotów zaangażowanych w procesy chowu, hodowli oraz przetwórstwa rolno-spożywczego.

Ponadto, w ramach PS WPR przewidziano trzy interwencje, które mogą stanowić wsparcie dla producentów trzody chlewnej:

- Interwencja I.10.2 (opisana w odpowiedzi na pytanie nr 4).
- Interwencja I.10.3 Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF³ w ramach której odbyły się już trzy nabory wniosków o przyznanie pomocy. Kolejny nabór planowany jest od 2 września do 1 października 2026 r.

³ <https://www.gov.pl/web/arimr/i103-inwestycje-zapobiegajace-rozprzestrzenianiu-sie-asf>

- I.10.15 Inwestycje poprawiające dobrostan bydła i świń⁴. Pierwszy nabór wniosków trwał od 30 maja do 11 lipca 2025 r. Kolejny nabór zaplanowano od 7 października do 6 listopada 2026 r.

Jednocześnie, rolnicy utrzymujący świnię mogą skorzystać ze wsparcia obejmującego w szczególności:

- ekoschemat Dobrostan zwierząt (płatności bezpośrednie)⁵. Od kampanii 2025 r. w tym ekoschemacie wprowadzono zmiany korzystne dla rolników utrzymujących świnię, tj.: – zwiększono z 50 km do 100 km dopuszczalną odległość pochodzenia tuczników kwalifikujących się do płatności dobrostanowej; obniżono z 0,3 do 0,1 współczynnik przeliczania tuczników na DJP, dzięki czemu (ze względu na obowiązujący mechanizm degresywności płatności) płatnością dobrostanową może zostać objętych 1500 szt. tuczników rocznie zamiast dotychczasowych 500 szt., przy zachowaniu stawki na sztukę na dotychczasowym poziomie; – uproszczono zasady dotyczące przemieszczania tuczników do rzeźni – niezależnie od liczby pośredników, transport musi nastąpić w ciągu 3 dni od opuszczenia gospodarstwa; – wydłużono (o 2 miesiące) - do 30 września danego roku, termin uzyskania certyfikatu potwierdzającego uczestnictwo w systemie jakości QAFP. Ponadto planuje się rozszerzenie od kampanii 2026 r. możliwości ubiegania się o praktyki polegające na utrzymywaniu zwierząt zgodnie z wymogami systemów jakości również na inne systemy (nie tylko systemy QAFP/QMP), które obejmują swoim zakresem element ograniczania wykorzystania antybiotyków (PQS, TAQ, rolnictwo ekologiczne).
- interwencję Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie (II filar PS WPR). Wsparcie przyznawane jest do zagrożonych ras bydła, koni, owiec, świń oraz kóz objętych programem ochrony zasobów genetycznych prowadzonym przez Instytut Zootechniki – PIB w Krakowie. Jednym z warunków uczestnictwa w programie jest objęcie oceną wartości użytkowej zwierząt. Płatność przysługuje przez okres 5 lat do sztuki zwierzęcia (loch i knurów) dla następujących ras świń – puławska, złotnicka biała, złotnicka pstra. Płatność przyznawana jest corocznie i wynosi 1335 zł/szt. Ponadto, w przypadku posiadania kwalifikujących się hektarów, producenci trzody chlewnej mogą korzystać - na zasadach ogólnych -

⁴ <https://www.gov.pl/web/arimr/i1015-inwestycje-poprawiajace-dobrostan-bydla-i-swin>

⁵ <https://www.gov.pl/web/arimr/dobrostan-zwierzat-2025>

z pozostałych instrumentów wsparcia bezpośredniego, a w szczególności z: podstawowego wsparcia dochodów, płatności redystrybucyjnej, a także z płatności w ramach ekoschematów obszarowych.

12. *Czy planowane są programy wsparcia dla tworzenia i modernizacji targowisk w powiatach i miastach na prawach powiatu?*

Na podstawie przepisów ustawy o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników (21) rada gminy jest zobowiązana do wyznaczenia, w drodze uchwały, miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników. Zgodnie z art. 6 ww. ustawy wyznaczenie takiego miejsca należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym, niezależnie od tego, czy na terenie gminy funkcjonuje już targowisko.

Zgodnie z obowiązującymi od 1 stycznia 2022 r. przepisami art. 16 pkt 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, rolników i ich domowników prowadzących w piątki i soboty handel w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy o ułatwieniach zwalnia się z opłaty targowej, pobieranej na podstawie ustawy o podatkach i opłatach lokalnych.

13. *Jakie działania podejmowane są w celu uproszczenia sprzedaży bezpośrednio produktów rolnych?*

Jednym z priorytetów MRiRW jest wspieranie rozwoju gospodarstw rolnych produkujących żywność w ramach tzw. „krótkich łańcuchów dostaw” (KŁD). Przykładem działań podejmowanych przez resort rolnictwa jest wprowadzenie regulacji prawnych (22) z zakresu bezpieczeństwa żywności zawierających uproszczenia m. in. przy prowadzeniu przez rolników takich działalności jak:

- 1) sprzedaż bezpośrednia produktów pochodzenia zwierzęcego,
- 2) rolniczy handel detaliczny (RHD) oraz
- 3) działalność marginalna, lokalna i ograniczona.

Ministerstwo Zdrowia wdrożyło podobne rozwiązania prawne (23) zawierające ułatwienia w prowadzeniu przez rolników dostaw bezpośrednich środków spożywczych pochodzenia roślinnego.

Ww. formy działalności stanowią alternatywę dla produkcji przemysłowej i są „dedykowane” w szczególności rolnikom. Żywność może być zbywana w ramach tych

działalności (na preferencyjnych zasadach z zakresu bezpieczeństwa żywności przy założeniu zapewnienia wysokiego poziomu ochrony zdrowia publicznego), zarówno konsumentom, np. bezpośrednio w gospodarstwie, na targowiskach, wysyłkowo, a także w formie dostaw do lokalnych sklepów, restauracji czy stołówek, itp. Uproszczone zasady, z punktu widzenia wymagań z zakresu bezpieczeństwa żywności obejmują: skróconą procedurę uzyskiwania uprawnień do prowadzenia działalności (rejestracja, a nie zatwierdzenie zakładu, zwolnienie z obowiązku sporządzania projektu technologicznego zakładu) oraz mniej rygorystyczne, niż dla zakładów przemysłowych, wymagania higieniczne.

Ponadto, w celu skracania łańcuchów żywnościowych oraz zapewnienia rolnikom dodatkowych źródeł dochodów, w ramach Krajowego Planu Odbudowy (KPO) uruchomiono dwa nabory wniosków w ramach instrumentu „Wsparcie rolników i rybaków w zakresie przetwarzania lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych, spożywczych, rybołówstwa lub akwakultury” (tzw. małe przetwórstwo), w ramach których zapewniony został budżet w wysokości 492 mln zł. Pomoc w tej interwencji została ukierunkowana na wsparcie małego przetwórstwa w ramach rolniczego handlu detalicznego (RHD), sprzedaży bezpośredniej i działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MOL), tworzenie miejsc bezpośredniej sprzedaży dla spożywczych produktów lokalnych (miejsca obsługi podróżnych na obszarze dróg – tzw. MOP-y oraz warzywniaki i zieleniaki).

Pierwszy nabór wniosków został przeprowadzony w dniach 17 października do 18 listopada 2022 r. W ramach tego naboru złożono 674 wnioski na kwotę 207 mln zł. Drugi nabór wniosków, który się odbył od 3 stycznia 5 lutego 2024 r. cieszył się dużym zainteresowaniem - złożono 4300 wniosków na kwotę prawie 1,5 mld zł. Na dzień 2 lutego 2026 r. zawarto łącznie 873 umowy na kwotę 263 mln zł.

Aktualnie trwa etap realizacji przedsięwzięć przez ostatecznych odbiorców wsparcia, autoryzacji składanych wniosków o płatność i wypłaty środków finansowych przez ARiMR. Dotychczas 215 rolników zakończyło realizację swoich przedsięwzięć i złożyło wnioski o płatność końcową.

Z wyrazami szacunku

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stefan Krajewski

/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

- (1) ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1980),
- (2) ustawa z dnia 11 marca 200 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1502),
- (3) ustawa z dnia 4 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz.U. z 2023 poz. 1980),
- (4) przede wszystkim: rozporządzenie (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiające szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 55, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 14) i rozporządzenie (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 34, str. 319),
- (5) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 września 2015 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej (Dz. U. poz. 1703),
- (6) ww. rozporządzenie (WE) nr 853/2004, załącznik III sekcja II rozdział VI oraz sekcja III,
- (7) ww. rozporządzenie (WE) nr 853/2004, załącznik III sekcja III rozdział VI,
- (8) rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2024/1141 z dnia 14 grudnia 2023r. zmieniające załączniki II i III do rozporządzenia (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów szczególnych dotyczących higieny w przypadku niektórych rodzajów mięsa, produktów rybołówstwa, produktów mlecznych i jaj (Dz. Urz. UE L 1141 z 19.04.2024, str. 1), rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/1374 z dnia 12 kwietnia 2021 r. zmieniające załącznik III do rozporządzenia (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 297 z 20.08.2021, str. 1),
- (9) ww. rozporządzenie (WE) nr 853/2004, załącznik III sekcja I rozdział VIa,
- (10) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 lipca 2022 r. w sprawie określenia spraw rozstrzyganych w drodze decyzji administracyjnych przez powiatowego lekarza weterynarii albo urzędowego lekarza weterynarii z upoważnienia powiatowego lekarza weterynarii (Dz. U. poz. 1669, z późn. zm.),
- (11) ww. rozporządzenie (WE) nr 853/2004, załącznik III sekcja I rozdział II, akapit 1, sekcja II rozdział II, akapit 1,
- (12) przede wszystkim: ww. rozporządzenie (WE) nr 852/2004 i ww. rozporządzenie (WE) nr 853/2004, załącznik III sekcja I rozdział I, II, IV i VII, sekcja II rozdział I, II, IV, ustawa z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2023 r. poz. 872),
- (13) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 grudnia 2019 r. w sprawie niektórych wymagań weterynaryjnych, jakie powinny być spełnione przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego w rzeźniach o małej zdolności produkcyjnej,

- położonych na terenie gospodarstw (Dz. U. z 2020r. poz. 56), rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 maja 2010r. w sprawie niektórych wymagań weterynaryjnych, jakie powinny być spełnione przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego w rzeźniach o małej zdolności produkcyjnej (Dz. U. z 2020 r., poz. 1287),
- (14) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 września 2004 r. w sprawie kwalifikacji osób uprawnionych do zawodowego uboju oraz warunków i metod uboju i uśmiercania zwierząt (Dz. U. z 2021 r. poz. 1033),
- (15) art. 19-21 ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2023 r. poz. 872),
- (16) rozporządzenie Rady (WE) nr 1099/2009 z dnia 24 września 2009 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania (Dz. Urz. UE L 303 z 18.11.2009, str. 1, z późn. zm.),
- (17) ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2023 r. 1580, z późn. zm.),
- (18) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 września 2004 r. w sprawie kwalifikacji osób uprawnionych do zawodowego uboju oraz warunków i metod uboju i uśmiercania zwierząt (Dz.U. z 2021 r. poz. 1033),
- (19) ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2023 r. poz. 1448 z późn. zm.),
- (20) ustawa z dnia 22 maja 2009 r. o funduszach promocji produktów rolnospożywczych (Dz.U. z 2025 r. poz. 683),
- (21) ustawa z dnia 29 października 2021 r. o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników (Dz.U.2021 poz.2290),
- (22) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 września 2015 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej (Dz. U. poz. 1703), rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 marca 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków uznania działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (Dz. U. poz. 451), art.3 ust. 3 lit. 29 b i art. 44 a ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2023 r., poz. 1448), rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 września 2022 r. w sprawie maksymalnej ilości żywności zbywanej w ramach rolniczego handlu detalicznego do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta końcowego oraz zakresu i sposobu jej dokumentowania (Dz.U. poz. 1971),
- (23) rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 czerwca 2007 r. w sprawie dostaw bezpośrednich środków spożywczych (Dz. U. Nr 112, poz. 774).

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów